Ч. 81. Чернівці, середа дня 9. (21.) цьвітня 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Темні духи на Угорскій Руси.

У вчерашнім числї *Буковини* помістили ми статю п. Волод. Гнатюка, в котрій він в перекладї подає статю о. М. Матея в ґазеті Kelet. О. Матей, як видко, взяв ся енерґічно боронити народну мову. Против него зараз у слїдуючім числї Kelet виступив якийсь Х., очивидно темний дух, один з тих, яких на всїх землях руских повно. У культурних народів нїхто не сперечає ся про вартість народної мови, там вже всї знають єї вартість, а у нас, де лиш Русини розбудять ся троха, чи-то на Буковинї, чи в американьскій Руси, чи в Угорскій, — зараз піднимають голову „допотопні" Русини, провінціональні патріоти, котрі думкою поза свої стовпи граничні не годні сягнути, зараз починає ся борба против національної ідеї. Від тих сьвідомих Русинів, що тепер на угорскій Руси взяли ся до роботи, залежить, чи угорска Русь буде мусїла переходити всї ті довголїтні фази народної борби, які переходила галицка і буковиньска Русь, чи може у неї сей процес буде коротший. На кождий випадок обовязком галицких і буковиньских Русинів є, підпомогти угорско-руских борців за національну ідею. Угорских Русинів є два рази більше, як буковиньских, — годїж їм дати загибати.

Подаємо із Kelet-а в перекладї відповідь згаданого Х-а на статю о. М. Матея, бо з неї можна зміркувати льоґіку темних духів на угорскій Руси. Поміщаючи сю статю, редакция Kelet-а не признала статї о. Матея за свою, лише каже, що помістила єї з обовязку деннйкарского; той обовязок наказав їй виявити і свою думку в статї, котру подаємо в перекладї п. Стрипського:

„Напрям нашої ґазети (Kelet-а) в згаданій справі все був означений. Під мовою ruten і orosz, ми все розуміли нашу руську (Kelet каже: orosz, російську) мову і лїтературу. Що є в заграницях, то ми називали галицькою, мало- і великоруською мовою. І так оно є по правдї.

Супроти того вже нїчо ми не годні, що замісць в дїпльомах і міжнароднім житю Угорщини вже через віки консеквентно уживаної назви: orosz (орос), в нинїшнім приподнім житю помимо всяких урядових і не урядових інструкций не годна вкорінити ся назва ruten (рутен), котру лише в урядових статистиках або з патріотичної завзятости уживають замісць: orosz. В мадярській історії і публичнім житю ся назва: orosz (NB. єї не можна перекласти на „руську", бо коли кажемо: орос, то се просто значить: росиянин, Оросорсаґ-Russia; так перевести щоб: orosz значило ruten зовсїм не можна, і тому голосять наші проводирі єдноту з Россиєю. *Стрипський.*) приходила у відносинах полїтичних мадярских королїв з Галичиною, а не прийшла від московитів; врешті: дивувати ся можна, чому наші братя Мадяри, що нїмецкий сьвіт ненавидять може й більше, як ми, так закохали ся в назві відкритій Бахом і Шмерлїнґом: ruthenisch.

Констатувати бажаємо: Ми є Угро-Русини, (але Kelet так пише: Ми мадяр-оросок вадюнк, се-б то мадярські горожанини, але з Росиї, росияне—*Стр.*); з другими, орос або рутен назвами, з єдностю лїтературною, мовною, народною або полїтичною других рутен, або орос не маємо нїчого спільного; бо хвалабо! єї єдности вже належать до історії.

Як рішучо противили ся ми навіть в ідеї своїй патріярхатови руському (рутен), що сидить у Львові, а до котрого юрісдікциї належали би й наші діецезиї пряшівська і мукачівська; як противили ся ми рабству від великоруської лїтературної мови, так противили ся ми і тепер противимо ся поєднаню з Шевченком, Основою (Просьвітою?), Качковским і з якою небудь заграничною лїтературою, тим більше, що декотрі Русини ставлять собі за цїль всю Русь (ruténség), котра нїби має числити 23 міліони душ, злучити в одну полїтичну нацию, хоть би й під властею дому Габсбурского-Лотаринґского.

Таке з полїтичним підкладом лїтературне поєднанє не можна ставити нам мадяр-орос-ам за ідеал, тому, бо ми в полїтичнім пересьвідченю належимо до угорської нациї, до неї належали і належати хочемо. Так нам каже історично вихована совість, і полїтична самосьвідомість.

Останні години з житя Юди Іскаріота.

З мови французької — E. Gebhart-а

вольний переклад

Перебендї-Кониського.

(*Конець*).

V.

Вже смерком, у вечері Юда підвів ся. Скрізь по цїлому сьвіту царювала мертва тиша. Він не посьмів глянути в той бік, де Голгофа: величезно-таємниче мовчанє природи лякало його. Він жадав кого-небудь зустріти, почути голос людський; побачити хоч блищок спочутя на чий-будь твари людській. Він повернув назад до Єрусалиму і сїв край дороги; був змучений утомою.

Небавом по блакиті перекиту небесного заняли ся зорі. Скрізь прозір ясно-блакитного туману місяць журливим сьвітом обливав рівнину. По шляху з міста чутно стало стук палиці об каміння і ось показала ся тїнь. Якийсь чоловік ішов дуже швидко, нагнувшись наперед, буцїм він утїкав від проклону. В примарці пустелї визначала ся його рука, що робила великі махи палицею, виявляючи роспачливу завзятість. Подорожний пройшов повз Юду мовчки не спиняючись.

— Агасфере! — гукнув до його Іскаріот: Агасфере!

Чоловік той нїчого не відповів і пішов ще швидче. Юда біґцем кинув ся за ним і благав його:

— Агасфере! не борони минї йти за тобою! Я піду скрізь, куди ти йти-меш; де ти спочивати-меш, там спочину і я. Я буду тобі певним слугою; твоїм невольником, твоїм вірним собакою. Не покидай мене одинокого серед ночи!

— Ба! я йду занадто далеко: до Сириї, до Єгипту, в глибиню Азиї, на край сьвіта... я йду до Риму. Я нїколи не спочивати-му; я нїколи вже більш не буду спати. Я не показав спочутя до Ісуса і свою жорстокість я покутувати-му до віку, блукаючи без мети, без надії. Але на минї нема крови праведника сего. І остерегаю тебе, Юдо! що я розтопчу ногою всяку ехидну, яка попадеть ся минї на дорозї.

Заволока зник в темряві. Юда стежив очима, як зникала тїнь вічного вигнанця; він довго прислухав ся до стукоту залїзної палиці, що все потроху тихшав повагом, доки зовсїм зник. Потім того Юда знов боязливо наблизив ся до Єрусалиму. Він відав, що біля міських мурів в яру стояло кілька халупчин, де здавна мостили ся всякі злочинцї та викидьки нїкчемні. Може бути, що в однїй якій з тих халупчин — він знайде собі приятеля і захисток доки зійде сонце.

VI.

Скрізь щїлини дверей однієї халупи пробивало ся сьвітло. Юда придивив ся і пізнав, що перед сьвітлом сидить той злодій, який всю Юдею примушував тремтїти; той розбишака, якого Пилат віддав народові; то був Варава. — Юда постукав ся. Двері відчинили ся.

— Вараво! я змордований! я змерз; я голодний; мене всего пронизав острах. Не борони минї переночувати у тебе.

Розбишака, стоячи на порозї своєї халупчини, станув плечима, зловіще зареготав і відповів.

— Ти хочеш обезчестити Вараву? Скоро тілки я прийму тебе, яко гостя, завтра же в Єрусалимі народ мій побе мене камїнєм. Нї! Ось слухай-но, Юдо! Я замордовав пятьох, чи шістьох жидів і двох римських жовнїрів кінних; в храмі з скринь Первосьвященика я покрав силу-силенну золота; я одірвав золоту скабу від Скинїї Завіту... ти відаєш, що хто приторкнеть ся до останньої, тому — єдино за доторканє — загрожує кара на горло; але-ж я нїколи нїкому не зражував, не продавав чоловіка; я нїколи не постачав людей катам на потапу. Я швидче власними руками задушу тебе, нїж пущу переступити поріг моєї хати. Коли тебе клонить на сон, дак звідсїль Голгофа недалеко: тобі можна спокійно там спати, притуливши голову до хреста свого Господа — і там тебе сю ніч нїхто, нїхто, навіть сам дїявол не посьміє потревожити.

Юда потяг далї, плентаючись то попід стїни, то через виноградники та гайками маслиновими. Образа, заподїяна Варавою, була йому занадто тяжкою. Досї Ісусів Бог висилав проти його ворогів благородних, от як: храм, Рим, учени, народ, проклятий жид, що пройшов повз його; все отсе можна було ще переносити: але-ж отсей душогуб, що прогнав його від порогу своєї халупи!... О!...Наруга вельми люта, а зброя занадто огидлива!

І його ненависть до Назаретянина зростала до страшенно великої міри! Великий його

Лїтературна мадяр-орос мова наша, правда, під впливом мови церковно-славяньскої і велико-руської відроджувала ся, поволи, але відроджувала ся. (?!) Але вельми помилив би ся той, хто би думав, що лїтературна мова велико-руська саме та, що мова простонародна мужицька велико-руська. Нехай прочитає хоть хто, хто лиш трохи обізнаний з мовою російською і церковно славяньскою, твори Ломоносова, Карамзина, Гоголя: буде почувати ся, як дома, нехай перечитає Толстого „Мир і війна“ або иньші єго твори, зрозуміє їх. Але нехай прочитає для простого російського люду з єго (т. є. рос. мужика) материялом слів і в єго дусї написані популярні, народні Толстого твори: не зрозуміє їх і до половини.

Так само оно є і з письменниками галицькими. Видавництва тов. Качковского найблизше стоять до нас; тих письменників, що не зневажають церковно-славяньскої і велико-руської лїтературної мови, можна у нас читати, але вже фонетичні видавництва тов. Основи (Просьвіти?), Шевченка лиш на парафії і в околици автора статї (т. є. о. Матея) 10—15000 людий може розуміти і з них користати, і то лиш ледви-не ледви; бо й наша Верховина скаже на них, як прочі Русини: то польске.

А чому так? Тому, бо наші діялекти росли не під гнетом і впливом польскої мови, бо наш нарід в уживаню церковно-славяньщини бачить консервативний вираз свого почутя. Де нарід наш письменний, там наші лїтературні видавництва дуже були придатні. Жаль, що мало таких видавництв, а ще меньше письменних людий.

І досьвід доказує, що де суть і були сьвященики і учителї, що займали ся просьвітою, народу там вірні тих сьвящеників і ученики говорять красшою, добірнїйшою мовою; особливо, коли з образованим чоловіком балакають, то не лише все розуміють, але й користають зі всего (! За те тільки темних і бідних Русинів! *Стрипский.*)

Популярна наша лїтература й так не змістом, материялом слів, але правописею, е т і м о л ь о ґ і ч н о ю п р а в о п и с и ю відріжняє ся від мови народної. І чим більше вміє хто-небудь спільну, і образованїйшими нашими людьми уживану „лїтературну орос“ мову, і церковно-славяньску, чим більше хто студіював материял слів і звороти народної мови, тим з більшим успіхом годен популярно писати. Так, але се студіювати треба!

Що сказав би дехто на се, колиб Мадяр ґечейского або половцкого нарічія (göcsej, polóc) свій діялект хотїв піднести замісць спільної лїтературної мадярської мови?

Гадку Чопея шануємо, бо він писав. Писав для Марамороша, ужанських і шарошських людий, кождому окремі відмінні учебники; жаль! що й для верховинців не прийшло єму в голову писати! Тодїб завів не троякі, але чотиракі діялектичні язичні мішанини. Але ті, для комітату Береґ, Уґоча, Мараморош писані, або для тих других нарічий (Унґ, Шарош) написані учебники чи близше стоять до простонародної мови тих трох комітатів, як в „Додатках“ Фенцикового *Листка* уживаний популярний стиль до мови спільної угорськоі Руси?

Чопей для верховинців і не написав окремих учебників, себ-то не зазначив, що й сей діялект має окрему мову лїтературну. А се був би четвертий. А мешканцї з долин Тиси меньше права мають зи їхнє гуцульске нарічіє до учебників? а зісловачені Русини в комітатї землїньскім? а до половини змадяризовані Русини в комітатах Саболч, Сатмар?

Наше високе правительство інформують поодинокі особи. Інформували також єго і з Галичини, між иньшими с л а в н е тов. Основа (Просьвіта?). І так наша научна лїтература стала появляти ся в трех виданях: 1) береґ-марамороськім, 2) унґ-землїнськім, 3) шарош-спішськім, т. є. видавано учебники для сих відмінних діялектів. Остатний найблизше стоїть до нашої лїтературної мови. Га! мінїстерство має на такі пасиї гроші! Але звідки нам ті гроші брати? І що найкомічнїйше, що саме то угорське мінїстерство, котре пішло за підшептами Основи (Просьвіти) і наказало уложенє учебників на підставі divide et impera в трояких виданях — торік то мінїстерство видані товариством Основа (Просьвіта) і на Угорщинї уживані учебники заборонило в школах угорских, як те свідчить торічний — не знаю з яким нумером — епископів обіжник.*)

Отже здає ся, що думка про уживанє мови угорського мінїстерства не зовсїм ідентична з мовою спільною галицько-мадярсько-, або коли так подобає ся: с п і л ь н о ю р у с ь к о ю (ruten). До бажаня австрийского мінїстерства ми нїчо не маємо, то нам байдуже, і також те, чи приємне правительству австрийскому тов. Шевченка і другі, чи нї; н а м б а й д у ж е, б о м и н ї ч о с п і л ь н о г о н е х о ч е м о м а т и з б р а т я м и р а с о в и м и г а л и ц к и м и.

Через то не дали ми ще відповіди на бажанє галицких руських письменників, котрі в наше товариство Василія хотїли вступити, щоб своїм великим числом рівноважити случайні шовінїстичні мадярські напрямки.

---

*) Угорске правительство н е заборонило видань „Просьвіти“. Сю справу вияснив п. Ол. Барвіньский в ч. 125 „Буковини“ 1896 року, на підставі інформаций від мінїстра Власича і референта Сатмарого. — *Ред.*

огидливій неславі спричинив ся і виноватий нїхто більш, як не Роспятий Христос. Юдї було приємно, що він продав Його: з жахливою усьмішкою згадав він ті страждання Христа, сьвідком яких довело ся йому бути. Він перебирав в своєму умі ті рани, що заподїяно Христу катованем; ті ляпаси, що Пилатові слуги давали Христу; згадав колючки вінця з терену; згадав Голгофу, ґвіздки, хрест...

Тодї в голові у його сплодила ся гірка думка, що страдальника такого дорогого за для миру, він віддав в пазурі синаґоґи за плату вельми дешеву.

— За Його що найменш треба було взяти сотню срібляників! Рабіни люто мене обдурили, — пробурмотїв Юда і з сїм словом сцїпив кулак, підвів його вгору і загрозив їм небу; а небо так прекрасно горіло зорями на ясній блакитї.

Юду пекла згага і била пропасниця. Він рушив до купи дерев, сподїваючись там між ними знайти криничку, або хоч малесенький струмочок води... Вітер тихесенько шелестїв листвою. Юда почув невеличке полегчання. Аж ось він хиже скрикнув криком людини, що тоне; він упав на вколїшки, буцїм під ударом незримої руки. Він пізнав дерево-маслину, те саме дерево, біля якого ту ніч він при зазброєних жовнїрах дав смертельний поцїлунок своєму Учителю-Синови Чоловічому!

Юда навколїшках вилїз з саду Ґефсимонського, потім спотикаючись на кожному кроцї, — став тиняти ся по пустелї. Він нї про що більш не думав, не гадав, нї на що вже не сподївав ся; він тільки бажав зустрінути скиненого Богом ангола-сатану і викликати у його жаль до своєї роспуки безкраєї.

Віддалеки дві пальми простягали своє тонке віття над водою, що ледві-ледві бренїла серед нивя. То був колодїзь Якова. Сьвята вода з його була осьвячена єдиним словом Христа. Юда не спроможен був пригнати геть від себе оті великі споминки. Він важко припав до цамрини. На ланцузї не було відра. Він перехилив ся через цамрину, що-б прохолодою з води осьвіжити свою твар, що так йому горіла аж палала.

VII.

Між пальмами, немов те марево легесеньке промигнула молода дївчина вся в білому, з білою хусткою на голові, тендітна, крихка. Оголеною рукою вона на правому плечі тримала глиняну амфору. Юда підвів свою горячу твар і ледві чутним голосом промовив:

— Я прагну!

Молода дївчина здрігнула з жаху, немов вона бачила перед себе звіря лютого.

— Я прагну! — мовив Юда вдруге.

— І Він, отой Пророк, якого ти зрадив, якого ти продав, і Він, страждучи на хрестї, казав: „я прагну“, а римляне, замісць води, на гострому кінцї спису простягли до рота йому губку намочену оцтом — промовила дївчина і пустивши амфору в колодїзь, набрала води і витягла. Кроплї чистої води, збігаючи з амфори, блищали наче ті самоцьвіти коштовні. Юда мовчав. Він тремтїв перед тією дитиною. Засмаглі його губи тягло до погожої сьвіжої води.

А вона — ота дївчина, чарівна в своїй тихій журбі — похилила ся до Юди і мовила:

— Візьми! ради любови до Ісуса візьми і напий ся.

А коли він напив ся, вона взяла знов на праве плече амфору і пішла — уся облита ласкавим сьвітом ясних зірок.

Тієї хвилини до хмурої душі Іскаріота пробивала ся ніби хвиля сьвіту і він бистрим оглядом виміряв усю безодню свого підупаду, свого злочинства. То була несподївана, зненацька трясовиця убійча за для сьвідомости. Лагідність молодої дївчини виявила йому ту тайну, якій він нїколи не няв віри, і думка, що він зневажив Бога, жахом обгорнула йому серце.

— Та хто-ж Він, отой Роспятий, — мовив Юда,—що рукою чистої дитини полив минї голову бальзамом милосердя?

Він довго ще сидїв біля колодїзя Якова. Одна таж сама думка раз-пораз вертала ся до його: вона не надавала йому втїхи; навпаки, — вона надавала йому страждання без міри, без краю...

На горбку проти Юди стояла суха смоківниця. Очи його не умисне упали на неї і в памятї у його тьмяно згадала ся Христова притча... Юда раптом побіг до дерева; скинув на землю свій плащ червоний; висипав на його з гаманця свої трийцять срібляників і, вишморгнувши завязку з свого тюрбана, повісив ся, на найтовщій гіллї смоківницї неродючої...

Біля ніг мертвого апостола його плащ червоний здавав ся плямою кервавою. Шакал, лїгши на плащ, спав на йому до сьвіта. А скоро прийшов ранок блїдий, — величезний з червоноватими крилами шулїка почав високо ширяти під небом, кружаючи поверх зловіщого дерева того...

Переклав у Київі $^1/_{13}$ січня 1897 р.

Ми маємо свою, не давну, в 30-тих роках почату, раз зростаючу, раз упадаючу лїтературу. Що частина нашої народности письменна, то можна завдячити лише своїй лїтературі, особливо церковно славяньским богослужебникам нашим. Хто хоче прислужити ся нашому народови, нехай дає ему молитвенники (!); сьвітську лектуру він і сам собі відшукає (коли-б щось таке в нас було. *Стр.*)

Що не пропадає письменна частина нашого народу, але противно неписьменна, то хоть хто небудь статистично годен вирахувати. Жаль за Верховину, ту частину, що дає масу еміґрацийну і також не письменну. Нехай навчать ся читати; нехай в їх сьвящеників і учителїв виробить ся почуте обовязку до народу, а нарід образовати ся буде (жаль, що лиш „буде“ *Стр.*) й попри нашій „літ. орос“ мові; але вічними експериментами не посунемо єго наперед. Що найважнїйше: й материяльних средств нема, ми бідні!

Що „в новійших часах ідея Жатковича, т. є. сотворити мадярсько-руську мову — має богато прихильників між угорскими Русинами“, — не віримо; і в то не віримо, що Жаткович має які небудь „мадярсько-руські“ ідеї.“

Отсе та статя X-а в Kelet-ї у відповідь о. Матеєви. Не додаємо до неї ніяких пояснень; она й так сьвідчить найлїпше про темних духів на угорскій Руси.

Грецко-турецка війна.

Про стан военного приготованя грецкого народу пишуть до Frankfurter Ztg. з Атенів: „Дійсно правда, що богаті і засобні Греки поки що жертвували тілько незначні суми на устроене, але се обяснює тілько їхня обава, щоби цїла справа і сим разом не скінчила ся такою сумною комедиєю, як в році 1886. Коли грецке правительство рішить ся, а се можна припускати, добивати ся за всяку цїну побіди гелєнїзму, то жертви потечуть рікою. При тім треба запримітити, що военні розходи цїлком не такі великі, як припускають за границею. Прибори закуплені в періоді від р. 1880 до р. 1885, оруже ще в році 1874 а оруже улїпшених системів в 1880 році. Решта военного материялу, амуниция, ремінні річи, патрони, переховували ся в магазинах з років 1885—1886. З того виходить, що нинї предметом розходів є тілько виготовленє мундурів і коців та заосмотрене в живність і виплата жолду. Мундур разом з накритєм голови і обувем коштує 21 зр. 50 кр. коц около 2 зр. Удержане одного жовнїра коштує державу 25 кр. разом з жолдом (Löhnung). Грецкий жовнїр не вибагливий і без ропоту кладе ся спати на голу землю, завинувшись в коц. Жовнїрови видають на день один кільґр. хлїба, крім того раз на день горячу страву — бульон і мясо з рижом або макаронами. У великій піст жовнїри дістають замість мяса біб або сочевицю. Великі розходи мусить давати правительство на узброєне добровольців, що ставлять ся зі всїх сторін Вже для того самого нинїшний „узброєний мир“ не може довго тревати і мусить скоро довести до остаточного і безповоротного рішеня. Горячі, одушевляючі ся люди рвуть ся невздержано наперед, але і поважнїйша часть грецкого населеня не журить ся виглядом на війну, очікує єї спокійно і рішена твердо вести борбу до кінця. В Німеччинї розширив ся погляд, що в війні з Грецією Турки розібють їх на мілкий порох. Але она не є так, як думають. Що на границї Турки мають далеко вигіднїйші позиції, як Греки — се без сумнїву правда. За плечима Греків широка тесалїйска рівнина, де анї одного відпорного пункту, а тимчасом Турків хоронять з заду високі гори. Начальник турецкого головнокомандуючого штабу перебував довгий час в Атенах военним аґентом і военна орґанїзация противника знана ему добре у всїх подробицях. Надто ґазети роблять дуже нерозумно, що виставляють Турка таким противником, з яким буде можна цїлком легко справити ся. Турецкий жовнїр хоробрий, в бою він дуже перенятий фанатизмом а також і узброєне єго лїпше ніж грецке та в богато турецких полках підорвана дісциплїна, головно через залеглости у виплатї жолду. В противставленю до турецкого жовнїра, що повинує ся тільно почутю мусу, коли іде на війну, грецкий воїн перенятий одушевленєм. До своїх офіцирів він відносить ся з любовю і довірєм а і офіцири старають ся всїляко приблизитись до типу рицарского, образованого і просьвіченого офіцира, між тим коли корпус турецких офіцирів зовсїм не відзначає ся великими моральними і духовими прикметами. Грек привикає з молодих лїт обходити ся з оружієм і для того положенє турецкого війска може стати критичним, коли грецке населенє цїлого краю ополчить ся ізза кождої скали, зза кождого каменя буде стріляти на Турків небезпечний противник. На головного команданта грецких війск, королевича Константина покладають великі надії. В молодім 29-лїтнім королевичу Константинї видять Греки покликаного наслїдника великого і нещасливого послїдного грецкого короля. Наслїдник престола одержав нїмецке вихованє і має, як кажуть, широке знанє военних дїл. Він одинокий в грецкій армії ґенерал-поручник і не зважаючи на єго молодість, король поручав єму кождого року не легку задачу найвизшого перегляду війска. Королевича Константина не тілько уважають специялїстом, що до піхоти — єго полк був завсїгди взірцевим — але також і дуже добрим артилєристом.“

Ми навели сей довший уступ з добре поінформованих атеньских кругів, щоби тим чином дати можність нашим читателям виробити собі образ военного стану тих двох держав, що як раз кинули ся в кроваві обійми війни. Як ми вже подали були в телєґрамах, Порта рішила ся виповісти війну Грециї і дала приказ турецким війскам сейчас вирушити офензивно против Греків і старатись переступити їх границю. В Атенах викликала вістка про виповідженє війни тілько радість і одушевленє. Дві послїдні резерви покликано під оружє. Король телєґрафував до сина: „жертвую тебе вітчинї і єї будучности.“ — У Відни було виповідженє війни від Турциї цїлковитою несподїванкою. Загально підозрівають Росию, що она наперла на Туреччину, щоби виповіла війну.

Новинки.

Чернівцї, дня 20-го цьвітня 1897.

В велику Пятницю дня 23-го цьвітня о год. 8-ій вечером мішаний хор буде сьпівати страстні псальми при сьвятім Гробі в гр. кат. парохіяльній церкві в Чернівцях.

Як можна собі придбати висше образованє? Передовсїм читайте богато, але читайте з цїкавости, щоби щось довідати ся, щось научити ся; не лиш длятого, що щось подобає ся. Читайте як найбільше такі книжки і ґазети, в котрих говорить ся про поважні річи, наукові і потрібні до житя, а як найменше таких, в котрих ведуть ся якісь сварки і суперечки; але й ті треба читати, бо чоловік тогди виробляє собі свій суд. Не треба лиш богато читати, бо они відводять від дійстного образованя і від спокійної працї, роздразнюють чоловіка, не дають спокою. Коли що читаєте, читайте уважно роздумуйте над тим і запамятуйте собі. Треба читати всїлякі повісти. Они не лиш роблять нам приємність, дають розривку, але й учать пізнавати характери людий. Чоловік чоловіка повинен знати, а чим люди більше образовані, тим лїпше себе знають. А коли чоловік научить ся пізнавати других, то буде й себе знати, буде знати яким він єсть, а яким повинен бути. — Читайте описи подорожий. Треба знати сьвіт і людий, звичаї і обичаї, а тогди будете знати, як у людий а як у нас. Годї кождому їздити по сьвітї. Що хтось научить ся із своєї подорожи, того може другий научити ся з книжки. — Читайте історию свого народу і історию других народів. Історня показує нам, як було і показує нам, як могло бути і як повинно бути. — Читайте розвідки з наук природних, бо ті найбільше придатні до житя; они познакомляють нас з творами і силами природи та учать нас, як використовувати ті твори і сили природи для себе. — Читайте всїлякі книжки і ґазети господарскі, торговельні і промислові, бо з них научите ся господарити, торгувати і жити промислом. — Читайте всїлякі справозданя, оповістки, заяви, переписки і т. д., бо зі всего можете щось довідати ся, все може вам на щось придати ся. Читайте взагалї все, що можете де роздобути, а чим більше будете читати, тим більше призбираєте собі знаня і відомостий, тим висше буде ваше образованє.

Застрілив ся в театрі в Харкові підчас аматорского представленя польского товариства драматичного молодий, 22 лїтний чоловік А. Г. Самоубійник жив лиш хвильку і вияснив, що відбирає собі житє з недостатку способів до житя.

Сензацийний поєдинок відбув ся оногдї в Прешбурґу. З помешканя ґр. Івана Драсковича пропали дорогоцїнности вартости около 15.000 зр. Підозрінє упало на тапіцера Ґебавера, що в тім часї працював в комнатї, де сповнено крадїж. Коли на переслуханю полїция не викрила жадних познак, післав син Ґебавера яко резервовий кадет, заступник офіцира, ґр. Драсковичови двох сьвідків, жадаючи гонорової сатисфакциї. Ґр. Драскович, що зовсїм не догадував ся війскової ранґи Ґебавера, іменував секундантів а відтак вислав двох сьвідків, котрі заявили, що готові дати „гонорове вияснене.“ Зі взгляду на тяжкий степень образи відкинули секунданти Ґебавера ту пропозицию. На закид, що Ґебавер не посїдає здібности до удїленя гонорової сатисфакциї, цїла справа мала оперти ся перед війсковою радою гоноровою. Нараз викрила полїция злодія в особі Леопольда Ґебмана, одного зі знаних межинародних злочинців, з заводу тапіцера. Супроти сего приняв ґр. Драскович поєдинок на палашї, де і мав бути тяжко ранений.

„Тутатор,“ линвовий приряд безпечности для людий, занятих працею на дахах і руштованях, винайшов інжінєр Шпор — з заводу асистент при краківскій дирекциї зелїзниць. Він удав ся до Берлина, і там найшов для свого винайденя признанє директора сторожи огневої Ґірсберґа, та почав продукувати ся ним перед запрошеними гістьми. Він привязав один конець линви петлицею до пояса а другий був причіплений до вікна другого поверха. При линві находила ся рухома гальма, що здержувала паденє на довільній висотї. Діймаючий був вид, коли молодий чоловік кидав ся відважно з вікна в долину. Перший скок удав ся знаменито, так само другий, третий і четвертий. За кождим разом приряд фунґував бездоганно, і Шпор кілька стіп низше затримував ся в воздусї, на линві Злощасний був пятий скок. Заким приглядаючі могли отямити ся, що стало ся, повалив ся Шпор стрімголов на брук подвіря. Линва урвала ся. Нещасливого віднесено до шпиталю, але на щастє житю єго не грозить небезпечність.

Телєґрами „Буковини“.

З дня 20-го цьвітня 1897 року.

Відень. Нинї відбула ся торжественна присяга ново вибраного бурмістра. Люеґер відповів на промову намістника довшою бесїдою. Торжество закінчило ся відсьпіванєм народного имну.

Атени. Запевняють, що Греки змогли кілька стратеґічних пунктів коло Дамазі і Віґлїя самі заняти. Королевич повернув вчера вечером до Ляріси. Після завзятого бою Греки відзискали назад Ґріцовалї.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише тї правдиві.

Аптика Ріхтера під золо:им львом у Празї.

Розсадники винної лози парискої, котра скоро дозріває, і не потребує дуже доброї землї, по 10 кр. за штуку, можна дістати у п. **Атаназия Руснака** в Чернівцях, улиця Пумнула число 4. — Зголошувати ся треба як найскорше, поки час.

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях

має на складї отсї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛЇОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по **1 зр.** за річник, а всї 7 разом **6 зр.**

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна істория, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок.“

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодиноку книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини.“

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Із Найвисшого приказу

Єго цїс. і кор. Апостольского Величества

устроює ц. к. дирекция льотерийних доходів

XXXI. Ц. К. ДЕРЖАВНУ ЛЬОТЕРИЮ,

з котрої чистий дохід присьвятить ся

ЦИВІЛЬНИМ ЦІЛЯМ ДОБРОДІЙНИМ

сеї половини держави, між ними і 6000 зр. на

„РУСКИЙ ДІМ НАРОДНИЙ“

в Чернівцях.

Ся льотерия обнимає 7816 виграних в готівцї,

подїлених на

148 виграних головних із **3834** попередними і **3834** слїдуючими

в загальній скількости

165.000 корон в золотї та **100.950** зр. риньских а. в.

Тягнене послїдує невідклично 10. червня 1897 о 12. год. в пол.

Оден льос стоїть 2 зл. риньских а. в.

Льоси продає і адмінїстрация „Буковини.“

Льоси можна купити і в ц. к. льотерийних урядах, у всїх льотерийних коллектурах, в продажах тютюну, в урядах податкових, почтових і телеґрафічних, в конторах виміни, в урядах стаций желїзничих і др.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковинї

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цїлий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм

В. Данилевич,

машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелїзньчій (Banhofstrasse) ч. 26.

Памятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Учительки, Нїмкинї, або Русинки, що вміє добре по нїмецки, до двох панночок з 5. і 6. кляси видїлової, пошукує о. Омелян Глїбовицкий, гр. кат. парох в Циганах, о. п. Лосяч.

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомленя

(Schulnachrichten)

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.